

Na te peresideni Thomas S. Monson

Te here—te mana’o tumu o te evanelia

Eita ta tatou e nehenehe e here mau i te Atua mai te mea e, aita tatou e here i to tatou mau hoa ratere i roto i teie tere i te tahuti nei.

E au mau taea’e e au mau tuahine here, a ora ai te Faaora i rotopu i te taata nei, ua ui atura te haapii ture no te râmâ Ia’na, « E rabi, teihea te parau rahi i roto i te ture ? »

Ua papa’i Mataio e, ua pahono atura Iesu :

« Hinaaro oe i to Atua ia Iehova, ma to aau atoa, e ma to varua atoa, e ma to mana’o atoa.

« O te ture matamua teie e te hau i te rahi.

« E mai te reira atoa te piti ; E aroha’u oe i to taata-tupu mai to aroha ia oe iho na ».¹

Ua faaoti o Mareko i teie aamu na roto i te parau a te Faaora : « Aita’u â parau e hau i te reira ».²

Eita ta tatou e nehenehe e here mau i te Atua mai te mea e, aita tatou e here i to tatou mau hoa ratere i roto i teie tere i te tahuti nei. Eita atoa ta tatou e nehenehe e here hope roa i to tatou mau taata tupu mai te mea e, aita tatou e here i te Atua, te Metua no tatou paatoa. Te parau mai nei te aposetolo Ioane ia tatou e, « Teie ho’i ta tatou parau i noaa mai ia’na ra, e o tei hinaaro i te Atua ra, ia aroha oia i to’na ra taea’e ».³ E mau tamarii varua

tatou paatoa na to tatou Metua i te Ao ra, e, na roto i te reira, e mau taea’e e e mau tuahine. A tape’a noa ai tatou i teie parau mau i roto i to tatou feruriraa, e riro te hereraa i te mau tamarii paatoa a te Atua ei ohipa ohie a’e.

Te parau mau, te here, o te mana’o tumu ia o te evanelia, e o Iesu Mesia to tatou Hi’oraa. Ua riro To’na oraraa ei faufaa tumu no te here. Ua faaora Oia i te taata ma’i, ua faati’a oia i te te pirio’i, ua faaora i te taata hara. Te hopea ra, ua rave te feia iino i To’na ora. Noa’u râ i te reira, te vevo mai nei teie mau parau na te aivi no Golagota mai : « E ta’u Metua, e faaore mai i ta ratou hara, aore ho’i ratou i ite i ta ratou e rave nei »⁴—e faa’iteraa hanahana no te aroha e te here i te tahuti nei.

E rave rahi huru to te taata tei riro ei faa’iteraa no te here, mai te mărû, te faaoroma’i, te pipiri ore, te haroaroa e te faaore hapa. I roto i to tatou mau autaatiraa, teie te mau huru e te tahi atu e ite ai te taata i te here i roto i to tatou aau.

E itehia to tatou here i roto i ta tatou mau ohipa i te tahi e te tahi i tera mahana e tera mahana. Te mea

faufaa roa a’e, to tatou ia ti’araa ia ite i te hinaaro o te hoê taata e ia pahono atu i te reira. E mea au roa na’u te mana’o i faa’itehia i roto i te pehepehe poto ra :

*Ua ta’i au i te pô
I te mea e, na te poto o te hi’oraa
I te hinaaro o te hoê taata
i haamatapo ia’u ;
Aita râ vau
I faatupu i te tatarahapa e vahi
iti noa a’e
No te faa’iteraa i te maitai.⁵*

Aita i maoro a’enei, ua faa’itehia mai ia’u te hoê hi’oraa putapû no te aroha rahi—te aroha aore te hopearaa i ferurihia. Ua tupu te reira i te matahiti 1933, i te taima no te topatariraa rahi, ua iti roa te ohipa a te taata. Tei te pae hiti’a o te râ o te fenua Marite. No manui’a noa iho nei o Arlene Biesecker i ta’na haapiiraa tuarua. I muri a’e i to’na imi-maite-raa i te ohipa, ua itehia mai ia’na te ohipa nira ahu i roto i te hoê fare hamaniraa ahu. E aufauhia te feia rave ohipa i ni’a i te ahu tata’itahi i oti i te nirahia i te hoê mahana. Rahi atu te ahu i oti, rahi atoa te moni e aufauhia.

I te hoê mahana, aita i maoro to’na haamataraa i ta’na ohipa, ua fifi roa oia i mua i te hoê ohipa. Ua parahi oia i mua i ta’na matini e ua tamata i te tata’i i ta’na hape i rave i ni’a i te ahu ta’na e tamata ra e faaoti. Mai te mea ra e, aita e taata e nehenehe e tauturu mai ia’na, no te mea, pauroa te tahi atu mau taata nira ahu, te rû atoa ra ratou ia faaoti e rave rahi ahu e ti’a ia ratou ia faaoti. Ua fifi roa o Arlene. Ua topa roa to’na morare. Ua haamata a’era oia i te ta’i mărû noa.

I mua ia Arlene te parahi ra o Bernice Rock. E mea paari a’e oia e e mea ite atoa a’e oia i te ohipa nira ahu. No to’na hi’o-noa-raa i te pe’ape’a o Arlene, ua vaiiho atura o Bernice i ta’na ohipa e ua haere atura i piha’i iho ia Arlene, e ua haapii e ua tauturu ia’na ma te mărû. Ua faaea oia i reira e tae roa’u i te taima ua hau o Arlene e ua manui’a i te faaotiraa i taua ahu ra. Ua ho’i atura o Bernice i ni’a i ta’na matini, tera râ, aita i ti’a ia’na ia faaoti

e rave rahi ahū e ti'a ia'na ia faaoti, ahani aita oia i tauturu.

Na roto i teie ohipa aroha rahi, ua riro mai o Bernice e o Arlene ei na hoa no te oraraa taatoa. Ua faaipopipo raua toopiti atoa e ua fanau i te tamarii. I te hoê taime i te matahiti 1950, ua horo'a o Bernice, e melo ho'i oia no te Ekalesia, i te hoê Buka a Moromona na Arlene e to'na utuafare. I te matahiti 1960, ua bapetizohia o Arlene e ta'na tane e ta'na mau tamarii ei melo no te Ekalesia. I muri a'e, ua taatihia ratou i roto i te hoê hiero mo'a o te Atua.

Ei hopearaa no te aroha i faa'itehia e Bernice a faaoti ai oia e tauturu i te hoê taata aita oia i mâtāu, tei roto râ taua taata ra i te pe'ape'a e te imi ra i te tauturu, e rave rahi taata, te ora nei e tei pohe, e fana'o nei i teie nei i te mau oro'a faaora o te evanelia.

I roto i to tatou oraraa i te mau mahana atoa, te farerei nei tatou i te mau rave'a no te faa'ite i te here e te maitai i ni'a i te mau taata e haati nei ia tatou. Ua parau te peresideni

Spencer W. Kimball : « E ti'a ia tatou ia haamana'o e, tera mau taata tahuti ta tatou e farerei ra i te vahi tape'araa pereoo, i te vahi ohiparaa, i roto i te pa'epa'e uira (ascenseur), e i te tahi atu vahi, o te mau taata ia ta te Atua i horo'a mai ia tatou no te here e no te tavini. Aita e faufaa rahi te roaa ia tatou ia paraparau noa tatou i te autaea'eraa o te taata mai te mea e, eita ta tatou e nehenehe e haapa'o i te feia e vai ra ati a'e ia tatou mai to tatou mau taea'e e to tatou mau tuahine ». ⁶

Pinepine ta tatou mau rave'a no te faa'ite i to tatou here, i te tae mai i te taime mana'o-ore-hia. Te hoê hi'oraa no te reira huru rave'a, ua itehia ia i roto i te hoê parau pia i roto i te ve'a i te ava'e atopa 1981. Ua maere roa vau i te here e te aroha i faa'itehia i roto i te reira parau pia, no reira, ua tape'a vau i te reira i roto i ta'u apaparau parau a 30 matahiti i teie nei.

Te faa'ite ra te reira parau pia e, e manureva no te Taiete Alaska Airline te tere ra mai Anchorage, Alaska haere atu i Seattle, Washington, ma te tape'a

ore, e 150 horopatete i ni'a iho, tei faatipuuhia i roto i te hoê oire atea roa no Alaska, no te uta mai i te hoê tamarii tei pêpê ino roa. E tamaroa piti matahiti ua mutu te rima i to'na toparaa i ni'a i te hoê hi'o a ha'uti ai oia na piha'i iho i te fare. E 725 km te oire i te atea ia Anchorage, e aita ia i ni'a i te reni rereraa o te manureva. Tera râ, te mau taata i utuutu i teie tamaiti iti, ua faatae ratou i te hoê aniraa i te tauturu, e no reira, ua faatipuuhia te manureva no te haere e tii i te reira tamarii no te afa'i i Seattle ia rapaauhia oia i roto i te hoê fare ma'i.

I te tapaeraa'tu te manureva i piha'i iho i te reira oire, ua faa'ite maira te feia utuutu ma'i i te pairati manureva e, e mea puai roa te tahe o te toto eita ia o'na e tae'ahia i Seattle. Ua faaotihia a'era e, e rere atu e 320 km no te haere i Juneau, Alaska, te oire fatata a'e ia e fare ma'i to reira.

I muri a'e i te utaraahia te reira tamaiti i Juneau, ua rere atu te manureva i Seattle, tera râ, e rave rahi hora te taere i teie nei. Aore hoê horopatete i amuamu, noa'tu e, te rahiraa o ratou ua ma'iri i to ratou manureva i muri mai. A tere noa ai te hora, ua huihui ratou i te moni, e ua roaa ia ratou te hoê tino moni rahi no taua tamaiti ra e no to'na utuafare.

A fatata ai te manureva i te faa'itau i Seattle, ua huro a'era te mau horopatete i te taime a faa'ite mai ai te pairati manureva e, ua farii oia i te parau faa'ite na roto i te ratio e, e mea maitai te tamaiti. ⁷

Ua feruri au i te mau parau i roto i te papa'iraa mo'a : « O te aroha râ, o te hinaaro mau ia i te Mesia... e o te itea te aroha i roto ia'na i te mahana hopea ra, e maitai ia to'na ». ⁸

E te mau taea'e e te mau tuahine, te tahi o ta tatou mau rave'a rarahi a'e no te faa'ite i to tatou here, tei roto ia i te mau papa'i o to tatou iho mau fare. E mea ti'a i te here ia riro ei tuhaa faufaa a'e no te oraraa utuafare, aita râ ho'i i riro atura mai te reira te huru. Te vai noa ra te faaoroma'i ore, te tatama'iraa, te aroraa, e te roimata tahe. Ua ui te peresideni Gordon B. Hinckley ma te oto e : « No te aha te taata here-roahia e tatou e riro pinepine ai ei faarii

no ta tatou mau parau teimaha ? No te aha tatou i te tahi taime e parau ai i te parau o te faatupu i te aehuehu rahi o te aau ? »⁹ E riro te mau pahonoraai i teie mau uiraa i te taa ê no tatou tata'i-tahi, tera râ, to'na vairaa mau, e ere te mau tumu i te mea faufaa rahi roa. Mai te mea e, e haapa'o tatou i te faaueraa ia here te tahi i te tahi, e faa'ite ia tatou i te maitai e te faatura i te tahi e te tahi.

Oia mau, te vai ra te taime e titauhia ia ravehia te faatitiaifaroraa. E haamana'o râ tatou i te a'oraa i roto i Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau, oia ho'i, mai te mea e, e titauhia ia tatou ia faahapa i te tahi, e faa'ite atu ia i te here rahi ia'na i muri a'e.¹⁰

Te ti'aturi nei au e, e faaitoito tamau noa tatou i te auraro e i te feruri i te mau mana'o e i te feruriraa o te aau e i te huru o te oraraa o te feia e haati nei ia tatou. Eiaha tatou e vahavaha e aore râ, e faaino. E aroha râ tatou e e faaitoito atu. E ara eiaha tatou e haamou i te ti'aturiraa o te tahi atu taata na roto i te mau parau e aore râ, te mau ohipa i haapa'o-ore-hia.

Ia haere apipiti noa te faaore-raa hapa e te here. I roto i to tatou utuafare, e tae noa'tu i to tatou mau hoa, e nehenehe e tupu mai te mau mana'o inoino e te mârôraa. Faahou â, e ere i te mea faufaa rahi roa te tumu iti a'e i tupu ai te reira. Eita ta tatou e nehenehe, e eiaha tatou ia vaiiho ia rahi roa, ia ino roa e ia haamou roa. E tamau noa te mau puta i te parau

faahapa. Na te faaoreraa hapa ana'e e faaora.

Ua haere mai te hoê vahine maitai roa e farerei ia'u i te hoê mahana, e ma te mana'o-ore-hia, ua faati'a mai ia'u i te tahi mau mana'o tatarahapa. Ua pohe râ oia i teie nei. Ua paraparau mai oia no ni'a i te hoê fifi tei tupu e rave rahi matahiti na mua'tu no ni'a i te hoê taata faaapu e ora ra i piha'i iho noa mai ia'na, inaha, i te hoê taime, e hoa ratou, tera râ, ua tupu te tahi mau fifi i rotopu i te reira taata e ia raua ta'na tane. I te hoê mahana, ua ani mai te reira taata faaapu e, e ti'a anei ia'na ia tapu potona ni'a i to'na fenua no te haere atu

i ni'a i to'na fenua. I te reira taime, ua faaea oia i te paraparau ia'u, e, ma te reo oto, na ô maira e, « E te taea'e Monson, aita vau i vaiiho ia'na ia haere na ni'a i to maua fenua, aita roa, ua titau râ vau ia'na ia haere na ni'a i tera e'a atea, na raro noa, e tae atu ai i ni'a i to'na fenua. Ua hape au, e te tatarahapa nei au. Ua pohe oia i teie nei, tera râ, auê, te hinaaro nei au e parau ia'na e, 'eiaha e inoino mai'. Auê ia to'u hinaaro rahi ia farii faahou i te piti o te taime no te faa'ite i te maitai ».

A faaroo noa ai au ia'na, puta maira i roto i to'u feruriraa te parau oto a John Greenleaf Whittier : « I roto i te mau parau oto atoa o te arero e aore râ, o te tuira, te parau oto a'e, o teie ia : 'Ahani pai !' ».¹¹ E te mau taea'e e te mau tuanine, mai te mea e, e faa'ite tatou i te here e te haapa'o maitai i ni'a ia vetahi ê, eita ia tatou e roohia i teie mau tatarahaparaa.

E faa'itehia te here na roto i te mau rave'a papû e rave rahi : hoê ata, hoê nana, hoê parau maitai, hoê haapoupouraa. Te vai ra te tahi atu huru faa'iteraa, tera râ, e mea huru ite-ore-rii-hia te reira, mai te faa'iteraa i te anaanatae i te mau ohipa a te tahi atu taata, te haapiiraa i te hoê parau tumu ma te maitai e te faaoromai, te haereraa e farerei i te hoê taata e ma'ihia ra e aore râ, e parahi noa ra i te fare. E nehenehe ta teie mau parau

Vienne, Auteria

e teie mau ohipa, e e rave rahi atu â, e faa'ite i te here.

Ua ti'aturi o Dale Carnegie, taata papa'i buka tu'iroo no Marite e, te vai ra i roto i te taata tata'itahi te « mana no te haamaraa i te numera taatoa o te oaoa o [te] ao [nei]... na roto i te parauraa i te tahi mau parau haamauruuru ma te aau tae mau i te hoê taata otahi e aore râ, tei paruparu te mana'o ». Ua parau oia e, « Peneia'e ananahi e mo'ehia ia outou te mau parau maitai ta outou i parau i teie mahana, are'a te taata i farii i te reira ra, e faaherehere oia i te reira i roto i to'na oraraa taatoa ». ¹²

Te ti'aturi nei au e, mai teie atu taime, i teie iho mahana, e faa'ite tatou i te here i te mau tamarii atoa a te Atua, e melo anei no to tatou utua-fare, e mau hoa anei no tatou, e taata mâtauhia anei, e aore râ, e taata ê roa anei. Ia ti'a mai tatou i te mau po'ipo'i atoa, e faaoti tatou ia paraparau ma te here e te maitai i te mau huru taata atoa e farereihia e tatou.

E te mau taea'e e te mau tuahine, eita e roaa ia tatou ia feruri i te here o te Atua ia tatou. No taua here ra i tonono mai ai Oia i Ta'na Tamaiti, tei here ia tatou e ua tae roa i te horo'a i To'na ora no tatou, ia roaa ia tatou te ora mure ore. Ia rahi ana'e to tatou haroaroaraa i teie horo'a faito ore, e i to tatou aau i te here i to tatou Metua Mure Ore, i to tatou Faaora, e i te mau taata atoa. Te pure nei au ma te tuutuu ore ia tupu mau te reira, na roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Mataio 22:36–39.
2. Mareko 12:31.
3. I Ioane 4:21.
4. Luka 23:34.
5. E taata papa'i i roto Richard L. Evans, « The Quality of Mata a'ia'i », *Improvement Era*, Me 1960, 340.
6. *The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball (1982), 483.
7. Hi'o « Injured Boy Flown to Safety », *Daily Sitka Sentinel* (Alaska), 22 no atopa 1981.
8. Moroni 7:47.
9. Gordon B. Hinckley, « Let Love Be the Lodestar of Your Life », *Ensign*, Me 1989, 67.
10. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:43.
11. « Maud Muller », i roto *The Complete Poetical Works of John Greenleaf Whittier* (1878), 206 ; reta tei faahuru-ê-hia.
12. Dale Carnegie, i roto, ei hi'oraa, Larry Chang, *Wisdom for the Soul* (2006), 54.

Na te peresideni Boyd K. Packer

Peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te ite

Te hinaaro nei au ia faa'ite atu ia outou i teie mau parau mau, te mau mea faufaa roa a'e e tano ia ite.

Erave'a ihoa ta te tau tama'i e aore râ ta te tau papû ore no te faarahi i to tatou tutonuraa i ni'a i te mau ohipa faufaa a'e.

I te tau no te Tama'i Rahi II o te ao nei tei roto vau i te huehue pae varua. Ua faaru'e au i to'u fenua ai'a ra o Brigham City, Utah, e te hoê omotu iteraa papû noa, e tei roto i to'u aau te hinaaro ia itehia mai te tahi mea hau atu. Te tahi noa maa hepetoma toe, tei ni'a ta matou pupu i te tahua aroraa. Tei te motu no Shima matou i te parahiraa, i te pae apato'eruu no Okinawa, i te fenua Tapone, te tafifi ra vau i te feaa e te papû ore. Ua hinaaro vau i to'u iho iteraa papû no te evanelia. Ua hinaaro vau ia *ite!*

I tera pô, topa ore te taoto, haere a'era vau i rapae i te fare ie e tomo atura i roto i te hoê pâ, e mau tura mori noa tei faa'ihia i te one e tei apapahia e teitei roa mai ei paruru. Aita e tapo'i na ni'a mai, e no reira, ua nee au i roto, e ua hi'o i ni'a i te ra'i i te mau feti'a rau i roto i te reva, e ua tuturi atura vau i raro no te pure.

I ropu noa i ta'u parau teie mea i te tupuraa mai. Aita e nehenehe ta'u e faataa ia outou i te mea i tupu, noa'tu â to'u hinaaro. E mea hau atu te reira i to'u mana ia parau, e mea papû

râ, i teie mahana mai i tera ra po a 65 matahiti i teie nei. Ua ite au e, e ohipa taa ê roa te reira, e hoê faa'iteraa no'u ana'e iho e ti'arâ. Are'a, i ite atura vau no'u iho nei. I *ite* atura vau ma te papû roa, no te mea ua horo'ahia mai te reira ia'u. Ua faaea rii au, e ua nee ihora vau i rapae i tera pâ e ua haere e aore râ e ua rererere atu vau i to'u ro'i. I te toe'a o tera po, tei roto noa vau i te oaoa e te faahiahia rahi.

Aita vau e mana'o ra e mea taa ê au, ua mana'o râ vau e, mai te peu ua tupu te reira no'u, e tupu atoa ia no te tahi noa'tu taata. Te vai noa nei teie ti'aturiraa. I te mau matahiti no muri iho, ua tae mai te haro'aro'a e, ua riro te reira huru ohipa i te hoê maramarama e pee atu e te hoê atoa ho'i hopoi'a e amo atu.

Te hinaaro nei au ia faa'ite atu ia outou i teie mau parau mau, te mau mea faufaa roa a'e e tano ia ite, e mau mea ho'i ta'u i apo mai e o ta'u i ite fatata a 90 matahiti oraraa e a 50 matahiti, ei tino i roto i te hui mana faatere rahi. Te rahiraa o te mau mea ta'u i apo mai, e ô ia te reira ratou i roto i te mau mea eita e nehenehe e haapii atu, e haapii mai râ.

Ia au i te mau mea faufaa rahi atoa, e tae mai te ite no te mau mea faufaa